

Wikistad Jaarverslag 2021

2021 in een Notendop

Evenals in 2020 stond voor veel van de actieve bewoners 2021 in het teken van omgaan met Corona. Ook Wikistad moest zich daar op instellen. Dat gebeurde in Amsterdam West met het Productiehuis Platform. Dit bepaalde de wijze waarop we met de ondersteuning van doorgaande activiteiten improviseerden: in 2021 zijn we vooral gericht geweest op consolidatie.

Daarnaast waren we vooral bezig met voorbereiding op de toekomst die breder is dan in Amsterdam West; vooral met de BuurtBaan. In 2021 zag de langverwachte stedelijke regeling rond de BuurtBaan in september het daglicht. Voor een periode van 2 jaar kunnen sleutelpersonen de BuurtBaan vervullen. De regeling is voorafgegaan door een experiment met de BuurtBaan in Amsterdam West vanaf 2017. Met deze ervaring droeg Wikistad bij aan de totstandkoming van de regeling en nam, op verzoek van de gemeentelijk projectleider, plaats in het aanjaagteam. De eerste nieuwe BuurtBaners zullen in 2022 worden aangenomen.

Om de BuurtBaan tot een succes te maken past het in de buurtopbouw van 'binnen uit' gedachte die Wikistad wil ontwikkelen en verspreiden. Daarvoor is ook samenwerking tot stand gekomen met kenniscentrum Movisie. De BuurtBaan is geen variant op de vroegere Melkertbaan, maar een ijsbreker van deze visie. BuurtBaners zijn de cruciale organizers. Daarvoor zijn in dit jaar samen met coaches en ex BuurtBaners in West 15 vuistregels opgesteld. Daarnaast is een uitvoeringsplan gemaakt voor de Werkplaats Informeel Leren. Ook dat zal in 2022 in de praktijk worden gebracht.

Bij dit alles gold, evenals in het verleden dat Wikistad zich richt op versterking van bestaande- en facilitering van nieuwe buurtinitiatieven gericht op bewoners in een kwetsbare positie. Ook ontwikkelt het concepten die bijdragen aan een sterkere positie van de initiators: sleutelpersonen in de buurt. Die concepten zijn breder inzetbaar. Zie daarvoor de box op pagina 4.

Productiehuis Platform en Corona

Sedert enkele jaren focust Wikistad zich op Amsterdam West. Er is in West een sterke groep van sleutelpersonen die in staat is zelf initiatieven tot stand te brengen. Er is ook steun van uit het stadsdeel voor onze aanpak die gericht is op hun versterking.

Evenals in 2020 moest ingespeeld worden op de beperkingen van Corona. Zo zijn er online diensten verleend. Onderlinge contacten gingen meer dan voorheen met de sociale media, zoals What's App. Fysieke ontmoetingen zijn echter voor bewoners belangrijk. Om die redenen moesten alle zeilen bijgezet worden om de activiteiten in samenhang doorgang te laten vinden.

Niettemin is het Productiehuis Platform in 2021 zelfs iets gegroeid naar een kern van vijftien sleutelpersonen. Zij nemen zelfstandig en/of in samenwerking initiatief gericht op hulp en ontwikkeling van bewoners in een kwetsbare positie. Het gaat dan vaak om duurzame initiatieven, die de tand des tijds doorstaan. Voorbeelden daarvan zijn het bewonerspreekuur in buurthuis de Tagerijn, dat al vanaf 2012 non stop functioneert. Een ander voorbeeld is het project DigiBEET.

Wikistad helpt hen bij het opstellen van plannen om subsidie aan te vragen, zo nodig kan de subsidie ondergebracht worden op de rekening van Wikistad en worden verantwoordingen geschreven en brengt desgewenst advies of steunt in de uitvoering.

Voor sleutelpersonen zelf is er persoonlijke coaching en ondersteuning om zichzelf en hun verdien capaciteit verder te ontwikkelen Wikistad helpt om een beroep te doen op scholingsbudgetten die beschikbaar worden gesteld door Every Day Heroes. Dit is een landelijk opererende particuliere stichting die mensen steunt in hun laatste stap naar werk Met deze organisatie heeft Wikistad een samenwerkingsrelatie , die in 2021 is versterkt.

Everyday Heroes is een vaste partner van Wikistad als het gaat om een duwtje in de goede richting voor mensen, die al actief zijn, maar toch obstakels tegen komen. De vragen zijn heel divers. Het gaat om een laatste horde die bewoners moeten nemen om een baan te accepteren of juist voor zichzelf te beginnen. Bijdrages zijn besteed aan rijbewijs, fiets, laptop, mobiele telefoon, scholingskosten. De samenwerking is in 2021 uitgebreid naar een samenwerking op Stedelijk niveau van het project BuurtBaan.

In de loop van de afgelopen drie jaar hebben 12 mensen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid in totaal voor een bedrag rond 25.000,-€

Everyday Heroes betaalt de laatste stap naar een baan

Mensen die een laatste horde moeten nemen om een baan te accepteren - een rijbewijs, fiets, laptop, noem maar op - worden door Everyday Heroes geholpen met de kosten. Samen met jouw jobcoach of klantmanager doe je een aanvraag voor het benodigde budget.

Bedrijven investeren in Social Return of MVO

Het geld komt van bedrijven (of particulieren) die iets willen betekenen om al het arbeidspotentieel in de maatschappij te benutten. Ook geven zij hiermee invulling aan SROI. Dat kan gemakkelijk en efficiënt gedaan worden met Everyday Heroes.

Daarnaast brengt Wikistad de sleutelpersonen bijeen in het Productiehuis Platform. Daarin worden gezamenlijke (nieuwe) initiatieven besproken, afstemming tussen bestaande en kennis en ervaringsuitwisseling. Door Corona is het aantal plenaire ontmoetingen in 2021 beperkt gebleven.

Ten slotte organiseert Wikistad samen met de sleutelpersonen bestuurlijke lobby's en gaat het samenwerkingsrelaties aan om hun perspectief en positie te versterken. Het gaat dan om erkenning, de mogelijkheid om zich aansluitend daarop te ontwikkelen en verdien capaciteit tot stand te brengen.

De focus is daarbij in 2020 vooral de realisering van de BuurtBaan geweest en de implementatie van het gedachtengoed van buurtopbouw van 'binnen uit'.

Voor een ieder geldt daarbij het principe van 'uitmonteren'. Dit wil zeggen dat je geen plaats langdurig bezet houdt maar probeert je kennis en positie met anderen te delen. Zo kan een ieder zich verder ontwikkelen en kan de beweging groeien, zowel in kwaliteit als in kwantiteit.

De BuurtBaan

Deze is in 2017 voor het eerst gerealiseerd in Amsterdam West in de Jan Maaienbuurt. Sindsdien zijn er drie bewoners als sleutelpersonen in de buurt ingestroomd en ook weer uitgestroomd naar regulier werk. Dit reguliere werk sluit ook weer aan op de kwaliteiten van de sleutelpersoon (Buurtwerk, lid buurtteam, begeleiding jong volwassenen op basis van ervaring).

In 2021 is de baan uitgebreid naar andere buurten in west. In de Kolenkit werden 2 BuurtBaners aangesteld. In Westerpark 1. In de Jan Maaienbuurt stroomde een vierde bewoner in.

Voor sleutelpersonen biedt de BuurtBaan ontwikkelings- en verdienperspectief aansluitend bij het persoonlijk talent. Voor de periode van 2 jaar kan ook de buurt optimaal profijt hebben van de sleutelfiguur. Daarna vindt doorstroming plaats naar een reguliere baan. De coaching van de BuurtBaners wordt door Wikistad voor rekening genomen.

Om de BuurtBaan stedelijk tot een succes te maken is er een vijftiental vuistregels geformuleerd gebaseerd op de lessen in West. Wel is het van belang dat elk stadsdeel zijn eigen weg vindt en de couleur locale kan bepalen.

Ex buurtbaners blijven betrokken als coaches en trainers voor nieuwe sleutelfiguren. Door die betrokkenheid gaat de kennis en energie van deze bewoners dus niet verloren maar maakt deze juist een verdere ontwikkeling mogelijk. 'Uitmonteren' hand in hand met versterking van de beweging werkt zo dus!

Naar Werkplaats Informeel Leren

De ontwikkeling van de BuurtBaan staat niet op zichzelf. De filosofie van Wikistad is meer en meer toegespitst op de steun aan de ontwikkeling van sleutelpersonen in de buurt. Daarbij horen erkenning, steun aan ontwikkeling en toedeling van middelen. Samen met sleutelpersonen hebben wij de realisering van de BuurtBaan aangegrepen om een plan te maken voor de Werkplaats Informeel Leren. Daarin ontwikkelen we programma's op drie onderdelen.

Allereerst is er **de Pyramide**. Er zijn ook andere ontwikkelingspaden voor sleutelpersonen denkbaar dan alleen de BuurtBaan. Sommigen zullen bijvoorbeeld (deeltijds) werkzaam willen zijn als ZZP-er of hetzelfde willen blijven doen in hun informele organisatie. Een basisbaan zou daarvoor een

mogelijkheid zijn. Daarvoor kunnen de sleutelpersonen die al verder zijn hun kennis overbrengen en vindt er groei van onderop plaats, zodat de verst ontwikkelden weer meer bereik hebben. Zo ontstaat de pyramide.

Daarnaast willen wij **de Brug** met de formele organisaties. Een toekomstige uitdaging is dat deze organisaties zelf leren de informeel opererende bewoners te steunen en ook ruimte maken voor sleutelpersonen binnen hun personeelsbestand of om betaald klussen uit te laten voeren. Belangrijk is daarbij dat zij leren om te gaan en mee te bewegen met de informele krachten van de sleutelpersonen.

Ten slotte hebben we de **Democratische Partner**. We willen dat sleutelpersonen ook direct een grotere rol spelen in het beleid en de plaats van ervaringskennis daarbinnen. Ook kan de kennis en het bereik van BuurtBanen ingezet worden om andere bewoners in kwetsbare positie te betrekken bij beleidszaken in de stad.

Dit plan moet in 2022 ten uitvoer worden gebracht op basis van financiering door gemeente en fondsen

Buurtopbouw van Binnen Uit: de ontwikkeling van de visie van Wikistad

De stem van bewoners in kwetsbare positie

Stichting Wikistad, opgericht in 2012, heeft als ideaalbeeld een stad waarin mensen allereerst zelf de problemen aanpakken en oplossen en de overheid aansluit. Zo wordt de stad en de verantwoordelijkheid daarvoor van de bewoners zelf.

Wikistad richt zich vooral op bewoners in een kwetsbare maatschappelijke en financiële positie, waarvan de stem vaak niet gehoord wordt. Zij zijn in grotere mate afhankelijk van voorzieningen en regelingen van de overheid die bedoeld zijn als een vangnet. Door velen wordt dit echter meer ervaren als een net dat je gevangen houdt dan als een net van waaruit je weer kunt opveren.

Wikistad besloot zich juist te richten op het ondersteunen en stimuleren van die veerkracht. Onze focus en onze visie is steeds verder verscherpt op basis van de lessen die wij hebben geleerd.

Focus op de buurt

Voor veel bewoners in kwetsbare financiële positie is dat het kader waarin zij dagelijks opereren. Voor hen geldt: reizen naar en verblijf elders kost geld en dat is schaars. Voor hen geldt ook het besef dat ze vooral hun burens zien en nodig hebben. Die hulp vond (en vindt) men bijvoorbeeld bij het Sociaal Spreekuur in West opgezet door bewoners, dat werkt vanuit het adagium Samenredzaamheid. Je staat er niet alleen voor maar doet het vooral samen.

Focus op sleutelfiguren

We hebben ons meer en meer gericht op de sleutelfiguren in die buurten, die met hun activiteiten al vertrouwen bij bewoners hebben en over een netwerk beschikken. Zij kunnen een inspiratie zijn voor andere bewoners. Zij slagen er in bewoners te bereiken, te helpen als 'broer of zus', te stimuleren en coachen in hun ontwikkeling. Zo wordt de afhankelijkheid van anderen verminderd.

Aansluiten op hun activiteiten en behoeften

We hebben ook meer en meer geleerd om aan te sluiten bij hetgeen deze sleutelfiguren al deden maar waar zij vaak bleven steken. Breed is het gevoel onder hen niet gezien en erkend te worden, zich niet te kunnen ontwikkelen op hun eigen wijze, laat staan dat zij verdien capaciteit hebben. Onze concepten en instrumenten moeten aansluiten bij die behoeften. Zo zijn het als het ware voertuigen voor de sleutelfiguren om meer meters te maken op het pad dat zij al volgen. Zo worden zij meer en meer de *organizers* van binnen uit, die de buurt versterken. Daarbij hanteren we gedeelde normen, waarbij iedereen zich gekend voelt.

Samenwerking met 'formeel'

Ten slotte hebben we ons meer en meer gerealiseerd dat partnerschap met 'het systeem' nodig en mogelijk is. Zo is een Sociaal Spreekuur van bewoners niet berekend op verstrekking van schuldhulp. Goede en effectieve doorverwijzing naar bestaande professionele hulp is dan nodig. Maar 'it takes two to tango'. Dit partnerschap is niet altijd vanzelfsprekend en vraagt ook meebewegen in de dagelijkse informele praktijk. We hebben deze praktijk in Amsterdam West met Combiwel (welzijn en maatschappelijk dienstverlening) en het stadsdeel ook kunnen bouwen en een brug kunnen slaan.